

T.C.
BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI

SÜRELİDİR

Sayı :15671364-610- **3506**
Konu : 7/184 sayılı
yazılı soru önergesi

1 / 2 / 2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi :11/12/2015 tarihli ve 43452547-120.07-6854 sayılı yazıları.

İlgi yazı eki İzmir Milletvekili Ali Yiğit tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan 7/184 sayılı yazılı soru önergesinin cevabına ilişkin olarak, T.C. Merkez Bankası'nın yazısı ekte sunulmaktadır.
Bilgilerine arz ederim.

Mehmet ŞİMŞEK
Başbakan Yardımcısı

Ek: TCMB'nin 31/12/2015 tarihli ve
30177/305668 sayılı yazısı ve ekleri (3 sayfa)

31 Aralık 2015

İDARE MERKEZİ

ANKARA, ...

Cevaplarda řu işaretlerin tekrarını dileriz:

B.02.2.TCM.0.00.00.00-610/ 30177

Konu: Soru önergesi

305668

T.C. BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI
(Sayın Mehmet ŞİMŞEK)
ANKARA

İlgi: 15.12.2015 tarih ve 15671364-610-3294 sayılı Evrak Akış ve Talimat Formu.

İlgide kayıtlı yazı ekinde Bankamıza ulaşan İzmir Milletvekili Ali Yiğit'in 7/184 esas numaralı yazılı soru önergesine ilişkin olarak, Bankamız değerlendirmesi ilişikte yer almaktadır.

Bilgilerinize saygılarımızla arz ederiz.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI
İdare Merkezi

Erdem BAŞÇI
Başkan

Turalay KENÇ
Başkan Yardımcısı

Ek: 1 (2 sayfa)

BAŞKANLIK	
TARİH:	31.12.2015
SAYI:	3506

İZMİR MİLLETVEKİLİ ALİ YİĞİT'İN
7/184 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN
TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI DEĞERLENDİRMESİ

Bankamız internet sitesi Veriler / Dönemsel Veriler / Ödemeler Dengesi İstatistikleri bölümünde yayımlanan “Ödemeler Dengesi İstatistiklerine İlişkin Yöntemsel Açıklama” başlıklı detay bilgi setinde de yer aldığı şekilde; ödemeler dengesi istatistikleri bir ekonomide yerleşik kişilerin (Genel hükümet, parasal otorite, bankalar, gerçek ve tüzel kişiler), diğer ekonomilerde yerleşik kişiler (yurtdışında yerleşikler) ile belli bir dönem içinde yapmış oldukları mal, hizmet ve sermayeye ilişkin ekonomik işlemlerin sistematik kayıtları olarak tanımlanan ve çift kayıt ilkesi doğrultusunda Bankamız dahil tüm bankalardan, diğer kamu kurumlarından ve çeşitli anketler gibi farklı kaynaklardan toplanan veriler kullanılarak aylık olarak hazırlanmaktadır.

Ödemeler dengesinin her işlemin iki ayrı işaretle (alacak ve borç kaydı) kaydedildiği bir muhasebe sistemi olması nedeniyle, ödemeler dengesi konusu her işlem, mahiyeti itibarıyla ilgili kaleme kaydedilirken, karşı kaydının da bir başka kaleme yer alması, başka bir deyişle, her işlemin eşit değerde alacak ve borç kayıtlarıyla kaydedilmesi, böylece ödemeler dengesi tablosundaki “I-Cari İşlemler Hesabı” ve “II-Sermaye Hesabı” kalemleri toplamının her zaman “III- Finans Hesabı” kalemine mutlak değer olarak eşit olması gerekmektedir. Ancak, uygulamada; bu teorik sonuca ulaşmak her zaman mümkün olmamaktadır. Verilerin değişik kaynaklardan elde edilmesi, değerlendirme, ölçme ve kayıt zamanı farklılıkları yaratmakta; sonuç itibarıyla oluşan farklar “IV-Net Hata Noksan (NHN)” kalemine “kalıntı” şeklinde yansımaktadır. Diğer bir ifadeyle, NHN kalemi ayrıca hesaplanan bir kalem olmayıp, alacak (+) ve borç (-) kayıtları arasındaki farktan oluşan bir kalıntıdır.

Türkiye için yayımlanan NHN kaleminin diğer ülkeler ile karşılaştırmasını yapabilmek açısından, Türkiye dahil seçilmiş 19 ülkenin NHN kalemlerinin toplam döviz gelirlerine¹ oranları hesaplanmıştır. Söz konusu ülkeler için tablonun en alt satırında verilen “NHN/Toplam Döviz Gelirleri” oranlarının mutlak değer ortalamaları, 2011 yılı dışında, Türkiye’ye ait oranların üzerinde seyretmektedir (Tablo 1).

¹ Toplam döviz gelirleri bir ülkenin ödemeler dengesi bilançosunda yer alan ve cari işlemler hesabında bulunan toplam mal ihracatı gelirleri, hizmet gelirleri, birincil ve ikincil gelir dengesindeki gelir kalemlerinin toplamından oluşmaktadır.

Tablo 1. NHN/Toplam Döviz Gelirleri (yüzde)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Türkiye	0,36	1,45	2,01	0,14	4,73	0,16	1,30	1,50
Brazilya	-1,20	1,17	0,86	-1,01	0,09	-0,53	0,70	1,43
Çin	0,96	1,14	-2,92	-2,88	-0,63	-3,62	-2,98	-
Çek Cumhuriyeti	1,09	0,25	-1,60	-0,72	-0,07	0,66	0,25	-0,26
Almanya	1,20	-1,38	-0,73	-4,03	-3,03	-2,05	1,60	1,38
Yunanistan	1,29	1,13	-0,86	-0,87	-0,39	-0,79	-1,31	-2,16
Hindistan	0,41	5,88	0,003	-0,24	-0,20	0,46	0,003	-0,34
İtalya	1,77	2,44	-1,75	-6,53	-3,81	-2,14	-0,81	2,76
Japonya	1,60	4,02	3,15	2,86	2,34	-0,52	-3,98	2,59
Güney Kore	1,18	-1,77	-1,01	-0,96	0,82	0,11	-0,13	0,15
Norveç	-13,76	1,78	6,75	-4,64	-1,43	-7,30	-2,27	-
Portekiz	-0,47	0,61	-0,17	0,52	0,14	0,26	-0,59	0,03
Rusya Federasyonu	-2,20	-0,53	-1,67	-1,87	-1,37	-1,59	-1,57	0,97
Güney Afrika	0,32	5,99	-7,30	-1,80	-0,01	-0,87	6,32	3,90
İspanya	0,00	-0,37	-1,66	-0,58	0,96	1,57	4,85	4,94
İsviçre	-2,29	-2,66	-9,26	5,30	-1,81	4,59	4,79	2,31
Tayland	1,59	4,47	2,46	-1,61	0,21	-2,11	0,90	-0,15
İngiltere	0,64	1,46	1,40	1,69	1,86	1,75	1,42	0,12
AAB	3,93	-1,66	6,70	0,20	-1,81	0,05	-0,58	4,53
Mutlak değer ortalaması	1,91	2,11	2,75	2,02	1,35	1,64	1,91	1,74

Kaynak: TCMB, IMF-International Financial Statistics

Ayrıca, Bankamız internet sitesi Yayınlar / Raporlar / Ödemeler Dengesi Raporu başlığı altında çeyreklik dönemler itibarıyla yayımlanmakta olan Ödemeler Dengesi Raporu'nun aşağıdaki sayılarında Net Hata Noksan kalemine ilişkin olarak yapılmış kutulara erişilebilmektedir:

- 1) 2011 II. Çeyrek Raporu, Kutu 3: Yurt İçi Yerleşiklerce Net Efektif Karşılığı Açılan Mevduatlar Kapsamında Net Hata ve Noksan Kaleminin Analizi,
- 2) 2012 I. Çeyrek Raporu, Kutu 2: Türkiye'de Yerleşik Kişilerin Yurt Dışındaki Mevduatları ve Net Hata Noksan,
- 3) 2012 III. Çeyrek Raporu, Kutu 2: Kredi Mektuplu Döviz Tevdiat (KMDTH) ve Süper Döviz Hesabı (SDH) Hareketleri ile Net Hata ve Noksan,
- 4) 2013 I. Çeyrek Raporu, Kutu 3: Net Hata ve Noksan Kalemindeki Çıkış Yönlü Hareket,
- 5) 2014 I. Çeyrek Raporu, Kutu 3: Net Hata ve Noksan Kalemindeki Güncellemeler.
- 6) 2014 III. Çeyrek Raporu, Kutu 3. Net Hata Noksan Kalemi ve Seçilmiş Ülkeler Bazında Karşılaştırması